

Predel·la del retaule de Sant Salvador de les Espases

Olesa de Montserrat

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Museu de Terrassa. C/ dels Gavatxons, 9. 08221 - Terrassa
Alçada: 105

Coordenades:

Latitud: 41.54406
Longitud: 1.89124
UTM Est (X): 407522
UTM Nord (Y): 4599749

Classificació

Número de fitxa 08147 - 52
Àmbit: Patrimoni moble
Tipologia Objecte
Estil / època: Medieval Gòtic
Segle XV
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Llei del Patrimoni Cultural Català 9/1993
Accés Restringit
Ús actual: Científic
Titularitat Pública
Titular: Ajuntament de Terrassa. Raval de Montserrat, núm. 14. Terrassa.
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dj., 13/10/2011 - 02:00

Descripció

Part d'un retaule gòtic procedent de l'església de Sant Salvador de les Espases que es conserva actualment al Museu de Terrassa. Es tracta de la predel·la, concretament una pintura sobre fusta motllurada i daurada que es pot datar al segle XV. La peça, que amida 37 x 169,5 x 4 metres, està dividida en cinc escenes. A la part central s'hi representa la Resurrecció i, a les altres, l'Anunciació, santa Bàrbara, santa Agnès i santa Cecília.

Història

L'església de Sant Salvador de les Espases, situada al costat del castell de les Espases, té un origen no gaire clar. Una hipòtesi és que fou fundada en aquest moment de l'adquisició per part de Montserrat el 1351 (PAGÈS 1990: XVIII) i dedicada a l'advocació de Sant Salvador (identificada amb la Transfiguració del Senyor), que no és anterior al segle XII. Altres autors (CASADES 1886: 128) sostenen que l'ermita data del segle XI i era primitivament romànica. L'edifici actual, però sembla correspondre bàsicament a una construcció del segle XVI en estil més o menys gòtic tardà. L'any 1351 consta que la capella era administrada pels consellers de la ciutat de Manresa, dret que van conservar en els segles successius. Els consellers manresans s'encarregaven del manteniment i d'organitzar els aplecs que hi celebraven els pobles de l'entorn. A les darreries del segle XVII i al XVIII vivia a l'ermita un deodat. El 1715 l'ermita quedà abandonada i, per bé que el culte fou restablert el 1784, no aconseguí establir-se. El santuari ha atret moltes personalitats que hi han peregrinat. El 1572 ho va fer Joan d'Àustria, en pas per Montserrat, el qual va oferir a l'ermita un valuós fanal d'or junt amb 13 banderoles arrabassades als turcs en la batalla de Lepant i, segons Joan Solà, a mitjan segle XIX encara es podien veure a les parets de l'ermita. A principis de segle XX el santuari es trobava en estat ruïnós i, gràcies precisament a la tasca del pare Joan Solà, escolapi de Terrassa, el 1924 va ser totalment restaurada.

El santuari tenia un retaule gòtic la predel·la del qual fou salvada de l'onada anticlerical de 1936 i actualment es conserva al Museu de Terrassa (castell-Cartoixa de Vallparadís). Aquest objecte consta com a ingressat al fons de la Cartoixa i recollit pel senyor Rigol i Fornaguera. Segons la descripció que en fa Joan Solà, el retaule sencer amidava 2,15 metres i constava de set divisions, la central més ampla i dedicada al Diví Salvador. Altres escenes representaven la Transfiguració del Senyor o l'Ascensió. Entorn de 1990 la predel·la va ser restaurada pel Servei de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat.

Bibliografia

- Anònim (1989). "Notícia de Sant Salvador de les Espases", Centre Muntanyenc i de Recerques Olesà. Butlletí mensual, núm. 47 (març)
- HERNÁNDEZ, Àngel M. (2003). Ressons de Sant Salvador de les Espases. Associació d'Amics de Sant Salvador de les Espases. Olesa.
- SOLÀ, Joan (1990). Història de Sant Salvador de les Espases. Ajuntament d'Olesa de Montserrat; Publicacions de l'Abadia de Montserrat (1ª edició: 1929), p. 29-30

